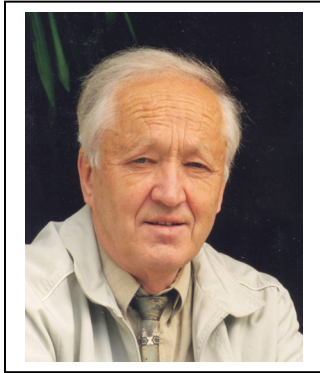

Kristen basis – på russisk

Misjoneringsaspektet sto sterkt de første årene etter at den første klubben i Kirovsk fikk sitt charter. Vi norske ga de nye klubbene bibler som chartergave; det ble oppnevnt tjenesteleder for "kristen oppseding" og vi inviterte til samtaler om kristen basis. Besøkende klubbmedlemmene fra Russland ble presentert for den norske kristendomsformen på klubbmøter, på lederkonferanser og i privathjem.

Et betimelig spørsmål i dag, mer enn 10 etter, er om vår (norske) oppfatning av Russlands underskudd på kristelighet var korrekt, om våre satsinger var nødvendige - og, i tilfelle, om de gav resultater?

Russland et religiøst folk

Det er gode grunner til å påstå at russerne alltid har vært religiøse, se bare på tematikken hos de store russiske forfattere som f eks Dostojevski. Og i de store billedgalleriene i Moskva (Tretyakovmuseet) og St. Petersburg (Det russiske museet) finner vi motiver som vi ikke finner maken til hos våre egne malere, f eks: "Kristus møter folket", "Folkets sjel" og "Det hellige Russland"... for å nevne noen av de mest berømte titler.

Men dagens byråkrater har utarbeidet svært restriktive rammer for religiøs utøvelse, og etablering av nye kirkesamfunn eller organisasjoner er nærmest forbudt. Hensikten er ikke å hindre gudstro og tilbedelse, sies det, men heller å beskytte folket og den russisk-ortodokse kirke mot oppløsning, splid og forvirring.

I serien Russisk Y'sdom mot selvstendighet 1.7.2003 skriver Jan Chr. Eckhoff i dette nr. av Y's Magasinet om kristen basis for utviklingen av russisk Y's dom.

Y'smen og det kristne grunnlaget

Prinsipielt

Hva det kristne grunnlaget (Christian Emphasis) er sier Y'smens lovverk lite om. Den internasjonale "Constitution" presiserer i prg. 2 at vår virksomhet skal baseres på Jesu lære, uten nærmere utdypning. Den norske regionslov tilføyer en slags troserklæring - Jesus er i tillegg vår frelser, men heller ikke vårt lovgrunnlag stiller krav om personlig tro til medlemmer eller ledere. Vi finner heller ikke noe klart misjonssikte i lovteksten. Likevel er det noe som dirigerer våre tjenester i "kristelig" retning, nemlig lojaliteten til YMCA. (KFUM) For hos YMCA er det kristelig-pedagogiske siktemål tydeligere, og det å "utvikle lederskap i lojalitet med YMCA" må bety at vi egentlig har de samme overordnede mål.

Om den kristne grunnvullen for vår bevegelse ikke er helt krystallklar i formelle dokumenter, hverken her i Norge eller ute i verden, bør praksis langt på vei avgjøre hva den består i.

Praksis

Det mest iøyenfallende forskjell mellom norsk og russisk kristendomsform ligger i hverdagens fromhetsliv, synliggjøring av troen og troens næring gjennom andakter, salmesang og vitnesbyrd. Men dette betyr nødvendigvis ikke at russere må bli som oss. Gang på gang er kristendom som tema tatt opp i seminarer og i private samtaler med russerne, men innleggene og samtalene får ofte et annet forløp enn hva vi norske har lagt opp til i utgangspunktet. En russers private trosliv er vanskelig tilgjengelig, og den er i de fleste tilfelle sterkt bundet til språk og ritualer i den ortodokse kirke. En ofte uttalt oppfatning er at "kristen" er man ved å utøve kjærlighet til medmennesker. Men her trengs nok mer dyperegående analyse av den særegne betydning kirkesamfunnene russisk-ortodoks versus luthersk statskirke har og har hatt for den enkeltes tro.

Klubben

En russisk Y'smen's club er for det jevne medlem et nyttig redskap for barmhjertighetshandlinger og i dagens russiske samfunn er jo dette nettopp hva som trengs! Omtrent alle russiske Y's klubber har ett eller flere sosiale hjelpeprosjekter av den typen vi her i Norge gjerne overlater Frelsesarmeen, Bymisjonen og det offentlige hjelpeapparat. Men oppfinnsomheten er stor, spredningen av typer tiltak overfor ubemidlede pensjonister, barn fra fattige familier etc ... er enorm. Til og med avanserte og energiske anti-narkotika programmer gjennomføres (Ysmen og YMCA i samarbeid).

Dersom man deltar på et typisk klubbmøte i Russland, oppleves de fleste steder (min erfaring) at andakter, salmesang og fellesbønn glimrer ved sitt fravær. Det er tydeligvis ikke ved slike ting våre russiske venner nærer tros livet utenom den kirkelige organisering. Og det må innrømmes at selv for en lutheraner er det meget oppbyggelig å besøke en ortodoks kirke, søndag som hverdag, og se det private andaktslivet utfolde seg hengivent og i praktisk handling.

Også en ikke helt lett-forståelig russisk ortodoks gudstjeneste beveger oss, spesielt er en barnedåp instruktivt fortellende og gripende!

Men ikke alle russiske Y'smen klubber er like. Hvis det går noe skille gjennom Russland (og det er mange geografiske, politiske, økonomiske og kulturelle skiller i Russland!) går det antakelig syd for Kola, øst-vest. Ved samlinger i Kirovsk o.a. steder i Barentsdistriktet oppleves gjerne en kristelig innramming av samværet som skaper gjenkjennelse for en nordmann!

Russiske initiativ

Russiske klubber har selv tatt initiativ til kristelige programmer for barneoppdragelse og undervisning i skolen. Vi har gitt fra oss materiale på engelsk, men å tilby norske eksperter på området til innsatser i Russland, har bl.a. støtt på det stadig tilbakevendende

problem: Det koster penger, som vi ikke har og det russiske språk, som vi ikke behersker. En gang, i 1993, var Institutt for kristen oppseding engasjert noen dager i Kirovsk etter tilrettelegging av lokale Y'smen. Det var fruktbart, men det ble med dette ene besøket. Fra Moskva er det kommet flere anmodninger, bl.a. om utveksling av lærere. Men noe fart i sakene er det ikke blitt bortsett fra noe få enkelttiltak. Blant annet var ledere for en "Kindergarten" på et norskfinansiert studiebesøk i Oslo-området for et par år siden.

I høst inviterte Bryansk YMC distriktets klubber til et seminar over temaet kristendom i klubb, hjem og samfunn. Opplegget var meget godt, men dessverre stilte bare halvparten av distrikt Golden Ring's klubber opp, tross gratis reise og opphold. En rapport fra innlegg og samtaler blir snart sendt ut til alle klubbene i Russland; både seminar og rapportering er finansiert av våre UD-tildelte midler. Noen klubber har også bedt om hjelpemateriale fra Norge til undervisning av barn i kristendom. Men de språklige problemene begrenser effektivt nytteverdien.

Oppsummert

Den nye russiske regionen kan gjennom mer enn 10 års forberedelser, bl a innvirkning fra norsk side, ha fått mange gode impulser til sitt kristne fundament. Men noen kopi av norsk kristelighet kan og skal vi ikke forvente.

Man kan likevel gi uttrykk for et savn: Hverken Norge eller Russland eller noen annen Y'smen region bør i sitt praktiske arbeid unnlate å streke opp en ubrutt linje mellom "kristen basis" og bibelens klare tale om "Gud er kjærlighet". Også imperativet "søk først Guds rike..." må forkynnes. Tro er ikke en tankekonstruksjon for søndagsbruk. "Kvardagskristen vil eg vara", sang vi i Laget, og Matias Orheim nevnte hvorfor: "...Kvardagskristen, døypt til yrke, Fødd til kjærleik, skapt av Gud, Vigslar heim og hall til kyrkje, Kjøkenkrå og handelsbu. Mynt og vare får Guds stempel..."

Dette perspektivet kan (helt sikkert) bli mer tydelig både i norske og russiske klubber. Øyner vi her et hovedfelt for mer aktivt

samarbeid i årene fremover? La i så fall dialogen og inspirasjonen løpe fritt. Begge veier, ingen vil tape på det!

—

Jan Chr. Eckhoff

leder "Demokratiprojektet" 1996-98 og Russlandsprogrammet 1998-2000

<i>Ytre trekk norsk – russisk kristelighet, grovt skissert:</i>		
norsk statskirke (rike ressurser)	versus	historisk viktig, statslojal ortodoks kirke (p.t. fattig)
mye organisert lavkirkelighet, privat andaktsliv	versus	religiøs utøvelse knyttet til institusjoner: kirken, klosteret
norsk individualisme	versus	"folket" religiøst; stort tilfang religiøs kunst
lett å ta opp kristelige spørsmål	versus	vanskelig å snakke om Bibel, kristen oppdragelse mm.
klubbmøtet forkynnende og kr. oppbyggende	versus	nøytrale klubbmøter, sjelden andakt/sang/vitnesbyrd

Kapellet i Pobedy park (Seiersparken), Moskva

Seiersparken er anlagt noen få kilometer utenfor Moskva sentrum i 1990-årene. Her har det russiske folk seiret, ikke generalene, den røde armé, de kommunistiske ledere osv. I kanten av det digre området ligger et ortodokst kapell (hvilket annet krigsminnesmerke i øst eller vest har inkludert kirken slik?). Selve bygningen har visse fellestrekk med typisk russisk-ortodoks kirketype, men er likevel modernistisk utvendig og innvendig. Gå inn og få visjoner om det kristne håp – og kanskje et nytt og konstruktivt forhold mellom kirke og folk!